

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. IV. De Indiuiduo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

gatiuè, eò quòd non posset præcindi à singularitate. Sed hi Auctores minus consequenter loquantur: nam si sermo sit de præcisione obiecti, certum est, hanc non requiri ad Vniuersalem in eorum sententià eas præcisiones negante; si verò sit sermo de præcisionibus formalibus, ipsi eas expresse concesserant inter eam naturam & indiuiduationem, & nos supra Disputatione vi. num. 12. easdem ostendimus; ergo ob defectum præcisionis non rectè negatur illi naturæ vniuersalitatis negatiua. Aliunde ergo id debet negari, quia scilicet illa natura vt sic concepta, positiuè esset singularis, ergo non vniuersalis negatiuè. Consequentia est bona. Antecedens probatur: quia actus terminatus ad illam naturam, positiuè est singularis in essendo & representando, quia & ipse positiuè est vnus, & positiuè representat vnā solam naturam in se vnā positiuè; ergo natura, vt denominata ab illo actu, etiam est positiuè singularis. Quare nos supra ad actum vniuersalem requisuimus, vt positiuè terminaretur ad plura indiuidua; ergo illa natura non esset vltimo modo Vniuersalis, nisi eam dicas *Vniuersalem negatiuè*, hoc est negantem vniuersalitatem, quo sensu libenter id tibi concedam.

Hic solet disputari, vtrum genus in vnā specie, & hæc in vno indiuiduo reperiri possit. Res est facilis: cui respondeo, totum, quod dicit genus ex parte obiecti, non posse in vnā specie (idem de specie respectu indiuidui) reperiri. Ratio ex dictis est manifesta, quia genus dicit omnes species, & species omnia indiuidua: sed vna species non est omnes, nec vnum indiuiduum est omnia indiuidua, ergo nec vna species continet totum, quod dicit genus ex parte obiecti, nec vnum indiuiduum totum, quod dicit species. Thomistæ putant, totum, quod dicit genus, in ipsorum sententià, esse in qualibet specie, quia est animalitas v. g. abstracta, quæ eadem est in Petro & Paulo. Sed hoc iam supra reieci, ostendens, terminos implicare, dum realiter ponitur eadem animalitas in hominibus distinctis etiam in ipsa animalitate: probauimus insuper, etiam si abstrahatur ratio animalis, non tamen totam adæquatè posse de quolibet verè prædicari, alias vnica esset in omnibus animalitas.

Hæc, si loquamur ex parte obiecti, quòd si sermo sit de eo, quod genus dicit quantum ad modum concipiendi, tunc fateor, totum genus saluari in vnā specie, quia ex parte modi concipiendi non aliter omnia animalia concepta sunt, quam si vnicum tantum esset, & eadem voce, quæ genus totum concipitur (v. g. *animal*) eadem inquam voce, de homine etiam solo dicitur & prædicatur, *homo est animal*: imò de vnicò solo indiuiduo, *Petrus est animal*, quo videtur totum genus prædicari de vno, & reuerà totum affirmatur, licet disiunctiue. & hoc modo locum habet, quod communiter dicitur, totum genus saluari in vnica specie.

Fateor, aliter etiam posse dici totum genus in vnā specie contineri, hoc est, intensiue, quia genus, v. g. *animal*, solum dicit principium sentiendi, totum autem hoc continetur à quolibet animali, etiam si in re non sit tam perfectum vnum ac alterum, vt per se patet. Vnde concludo, Speciem imperfectiorem in re nec extensiue esse totum genus, nec intensiue totam illius per-

fectionem continere, quia non continet totam perfectionem alterius speciei nobilioris, quæ est pars generis in nostrā sententiā: è contrario verò speciem nobilissimam, vt inter animalia hominem continere intensiue totam perfectionem generis, id est, non esse in genere animalis quid perfectius, ac intensiue non continere in re totum, quod genus dicit, quia hoc includit etiam alia animalia: sicut solet dici, Deum solum intensiue esse tam perfectum ac ipsum Deum & omnes simul creaturas, extensiue verò plus dicere aggregatum ex Deo & creaturis, quam solum Deum. Quæ de Genere dixi, dicta etiam puta de Indiuiduis respectu Speciei, suppono enim aliunde, etiam Indiuidua posse esse inæqualia in perfectione.

SECTIO IV.

De Indiuiduo.

POST Speciem sequitur Indiuiduum correlatum illius, & quatenus Prædicabile inclusum in ipsā specie, vt dicam infra. Dupliciter sumi potest Indiuiduum, sicut & omnia alia prædicata superiora; vel primò-intentionaliter, id est secundum id quod habet à parte rei, vel secundò-intentionaliter, id est secundum id quod habet per intellectum.

SVBSECTIO PRIMA.

Indiuidui primæ intentionis definitio.

DEFINITVR Indiuiduum primò-intentionaliter esse id, cuius collectio proprietatum in nullo alio potest reperiri. Proprietates, de quibus hic est sermo, continentur his carminibus:

Forma, Figura, Locus, Tempus cum Nomine, Sanguis,

Patria, sunt septem, quæ non habet vnus & alter.

Quis enim vnquam vidit duos homines eiusdem omnino ætatis, iisdem parentibus, eodem loco natos, eiusdem altitudinis, nominis, faciei, ingenij, & indolis, ita vt nullum esset vestigium quo dignosci possit inter illos?

Aduerte Primò circa hanc definitionem, non esse intelligendam de eisdem proprietatibus numero: nam in hoc sensu non solum tota collectio, sed neque aliqua ex illis potest naturaliter esse in eodem subiecto; quia accidens non potest naturaliter esse in duplici subiecto. Intelligenda ergo est de accidentibus omnino similibus. Aduerte secundò, siue de omnino similibus, siue de iisdem numero ea definitio intelligatur, non repugnare in ordine ad potentiam absolutam, totam illam collectionem esse in duobus indiuiduis: quare in rigore Metaphysico illa definitio non est bona; solum ergo erit descriptiua, quatenus, etsi Indiuiduum non constituatur formaliter per ea accidentia, in ordine tamen ad nos per illa dignoscitur. Aduerte Tertiò, in eà non comprehendendi nisi summum Indiuiduum humana, & bruta: nam Indiuidua rerum inanimatarum non habent prædictas proprietates (vt intuenti patebit) & aliquando ita inter se sunt similia, vt inter illa discerni nequeat, vt patet inter duas partes aquæ, albedinis, aut ligni inter se.

Ideo

Idem melius D. Thomas Parte 1. quæst. 29. artic. 4. definit Indiuiduum, quod est *indivisum in se, & diuisum à quolibet alio*, id est, id cui repugnet diuidi in alia plura, quæ sint idem adæquatè cum ipso. Quare homo v. g. Petrus, etsi constet animâ & corpore, in quas possit diuidi, quia tamen non diuiditur in eas vt in res quæ sint idem adæquatè cum ipso, absolute est Indiuiduum. Item papyrus bipalmis est Indiuiduum, quia licet habeat plures partes in quas diuidatur, non tamen quælibet est idem adæquatè cum ipsâ. Vbi aduerte discrimen inter Indiuiduum & rem indiuisibilem, quod Indiuiduum non dicit negationem partium (vt ex dictis constat) secus autem res indiuisibilis.

Obiicies, Etiam res vniuersalis non potest diuidi in plura quæ sint idem adæquatè cum ipsâ; ergo prædicta definitio non est propria Indiuidui. Respondeo, rem vniuersalem vt vniuersalem debere diuidi in plura, quæ sint à parte rei multa in eâ ratione in qua ipsa est vnum per intellectum, in quo distinguitur ab Indiuiduo: omnes homines v. g. sunt vnum per intellectum extrinsecè, non in ratione omnium hominum; quia à parte rei habent esse vnum in ratione omnium hominum, hoc est, non sunt bis aut ter omnes homines. Fiunt ergo vnum, id est vnus homo extrinsecè, & in hac ratione hominis habent à parte rei esse plura, quorum quilibet sit vnus homo: vniuersale ergo vt vniuersale, & oppositum Indiuiduo, debet diuidi in plura, quorum quodlibet sit adæquatè idem cum ipso, vt sæpè iam explicui.

SVBSECTIO SECUNDA.

Datur ratio communis Indiuiduis.

IN præsentī celebris est difficultas, vtrum dari possit ratio Indiuidui communis omnibus indiuiduis. Ratio dubitandi est, quia ex vnâ parte omnia conueniunt in esse Indiuidui, ex aliâ verò ratio Indiuidui est, quâ vnum vltimò distinguitur ab alio; ergo ratio Indiuidui non potest esse ratio conueniendi, ergo neque communis. In hac quæstione sit

PRIMA CONCLUSIO. Dari potest ratio Indiuidui incompleti communis omnibus Indiuiduis, quantumvis inter se dissimilibus. Hæc est diu Thomæ Parte 1. quæst. 30. artic. 4. in corp. Hurtadi Disputat. 5. §. 59. Est tamen contra Caietanum cap. de Specie, in quo eius inconsequentia est notanda, dum (vt supra vidimus) rem omnino immultiplicabilem dicit posse esse vniuersalem, etiam si in vno tantum reperiri possit; Indiuidui verò rationem, quæ verè multis conuenit, negat Vniuersalem. Nostra sententia probatur à nonnullis, quia à Petro & Paulo abstrahitur ratio communis hominis, ergo datur ratio communis Indiuidui. Hæc probatio non est ad rem: non enim dubitamus in Indiuiduis dari rationem communem, scilicet specificam, sed quærimus an detur ratio communis, quæ abstracta explicetur conceptu Indiuidui. Melius ergo probatur, quia Indiuiduum incompletum idem est, ac vnum transcendentaliter: imò ostendimus supra, omnia prædicata superiora seipsis, & non per aliquid à se distinctum re aut ratione, habere

re esse plura, seu Indiuidua incompleta illius rationis. ergo si homo & equus conueniunt in ratione animalis, conueniunt etiam in vnitatem incompletâ illius, quæ non est distincta à ratione animalis, seu conueniunt in hoc quod quodlibet habet suam vnitatem numericam, & quodlibet est indiuiduum animalis.

SECUNDA CONCLUSIO. Potest dari ratio Indiuidui completi communis omnibus Indiuiduis. Hæc patet ex præcedenti: quia si ab Indiuiduis incompletis potest abstrahi ratio communis, à fortiori à completis, quæ non tam latè patent, neque includunt tantam differentiam quantum Indiuidua incompleta. Deinde probatur à nonnullis, quia idem Petrus & Paulus conueniunt in ratione hominis, quia verè vterque est homo; sed similiter verè vterque est Indiuiduum, ergo conueniunt in ratione Indiuidui. Non vrget hoc argumentum: sicut si quis probaret canem celestem & terrestrem verè conuenire in ratione canis, quia vterque verè est canis, ineptè argueret; quia potest esse conuenientia in nomine cum disconuenientia in re significatâ, quod in omnibus æquiuocis contingit. Posset ergo quis respondere, Indiuiduum esse nomen æquiuocum, quod impositum sit ad significandas plures res formaliter vt differentes, id est, ad significandas rationes differentiales indiuidualiter, ideoque licet quodlibet verè dicatur Indiuiduum, non tamen idem posse ab illis rationem communem abstrahi.

Idem ergo probo Conclusionem efficaciter à priori: quia possum omnia Indiuidua concipere quatenus sunt similia in hoc, quod est esse indiuisa in se, & diuisa à quolibet alio, quia in hoc non distinguuntur; tam enim Petrus est indiuisus in se, & diuisus à quolibet alio, quàm Paulus, & quàm lapis, & cælum, &c. Conueniunt ergo omnia Indiuidua in esse indiuidui: item in hoc, quod est quodlibet esse completum in suo esse, omnia etiam conueniunt, vt de se patet; ergo conueniunt vniuocè in ratione Indiuidui completi, etiam si differant in ratione talis Indiuidui Petri vel Pauli, &c. Sicut etiam conueniunt in ratione animalis, etsi differant in rationibus specificis, quod verum est de omnibus Indiuiduis omnium entium.

Aduerte, Indiuiduum supra rationem specificam non addere formalitatem aliquam re aut ratione distinctam (vt Deo duce ostendimus in Metaphysicâ, dum de Vnitatem entis egerimus;) sed solum addere cognitionem aliquam magis explicitam ipsius rationis specificæ, quatenus magis explicitè cognoscitur dum distinguitur ab aliis, quàm dum confunditur cum illis. Quare prædicatio Indiuidui, v. g. *Petrus est indiuiduum homo*, est prædicatio partim specificâ, quatenus ratio hominis de illo prædicatur; & partim est prædicatio propriæ Logici quarti Prædicabilis, quatenus vnum concipitur à nobis vt passio, ac proprietas entis aut hominis, quæ pertinent ad Proprium, vt dicemus.

Sed contra Conclusionem obiicies Primò, Porphyrius definiuit Indiuiduum esse id, quod de vno tantum prædicatur; ergo Indiuiduum non est commune pluribus. Respondeo, Indiuiduum posse dupliciter sumi: vel vt omnino perfectè cognitum secundum propriam rationem differendi,

rendi, in quo sensu non est prædicabile de pluribus. & in hoc sensu debet intelligi Porphyrius: nam Petrus v. g. vt Petrus omnino explicite cognitus, non est prædicabilis de pluribus, quia Petreitas non est pluribus communis. Alio modo sumi potest Individuum, vt minus clarè cognitum, quatenus dicit esse indiuisum in se, & diuisum à quolibet alio, siue Petrus sit siue Ioannes. & in hoc sensu est quid commune pluribus, quia (vt dixi numero precedenti) omnia conueniunt in hoc, quod est esse indiuisa in se; in quo sensu non negauit Porphyrius Individui vniuersalitatem, & si negauit, non bene.

57 Secundo obicitur: Formalis ratio differendi non potest esse ratio conueniendi; sed indiuiduatio est formalis ratio differendi, ergo in eà non potest esse conuenientia. Pro solutione huius obiectionis supra etiam factæ in ratione dubitandi, dicunt nonnulli, in ipsâ formâ dissimilâ disconuenientia esse etiam conuenientiam, albedo v. g. est dissimilis nigredini, & etiam est similis; similis quidem in hoc, quod est esse illi dissimilem. Ita similiter de Individuatione. Est (inquiunt) ratio differendi, & etiam est ratio conueniendi, quatenus inter se conueniunt Individua in hoc quod est differre. Vnde fatentur, ab ipsâ ratione formalis differendi posse abstrahi rationem communem conueniendi.

58 Fateor, me non capere, quâ ratione possit dari similitudo inter duas res præcisè in eo, quod est eas esse dissimiles. Pro quo aduerte, me non loqui in sententiâ Thomistarum, asserentium, dissimilitudinem esse relationem quamdam realem resultantem realiter ex re dissimili: quia in hac sententiâ rectè conueniunt res dissimiles in dissimilitudine, quatenus ambæ fundant relationem realem dissimilitudinis, quæ relatio realiter est eisdem speciei in vtroque subiecto: & licet tunc quasi occasio remota similitudinis sit diuersitas, formaliter tamen & proximè solum sumitur à conuenientia earum relationum. Et vt prædictos Auctores excusè, puro, eos in hoc sensu locutos, enamsi id sit difficile creditum, eò quod ipsi omnem negant relationem distinctam. Ego autem loquor in meâ sententiâ, asserente, dissimilitudinem nihil esse aliud, quam ipsas duas res diuersas inter se: in quâ sententiâ videtur idem esse, dicere esse similes, quia sunt dissimiles; ac dicere, conueniunt, quia non conueniunt: quod ex ipsis terminis implicatorium apparet, datur enim contradictorium conclusionis pro ratione conclusionis.

Confirmatur à priori: quia, vt duæ res sint verè similes inter se, debent conuenire in aliqua formalitate, quæ reperitur in vtraque entitate, in quâ sit conuenientia; sed ex eo, quod duæ res sint diuersæ inter se, non resultat in illis aliqua formalitas eadem, ergo neque ex eo quod duæ res sint dissimiles, potest resultare in illis similitudo. Quod autem dicatur conuenire in eo quod est esse dissimiles, & improprius modus loquendi, sicut quando dicitur canis celestis & terrestres conueniunt verè in hoc, quod est esse canis, in re enim hæc propositio nullam aliam denotat conuenientiam, quam in nomine, & in modo loquendi, quod idem est in nostro casu.

59 Reiectâ ergo hac solutione respondeo ad argumentum principale, per indiuiduationem in

communi significatam non differre Petrum à Paulo; vnde non mirum, si illa sit ratio communis, differre verò per indiuiduationem perfectè explicatam, scilicet per Petreitatem, à quâ non potest abstrahi ratio communis, quia (vt supra dixi) etiamsi Petrus differat à Paulo quatenus Petrus est, non tamen quatenus vnus homo est (nam hoc etiam Paulo conuenit, quantumvis illi non conueniat esse Petrum:) potest ergo ex ipsis indiuiduationibus abstrahi ratio communis indiuidui. imò posset quis addere, inter-indiuidua dari posse summam similitudinem. Quo posito, non dubium quin ab vltimis indiuiduationibus possit abstrahi ratio communis, cum in illis indiuidua sint omnino similia.

Sed vrgebis contra primam solutionem, quia non minus ab vltimis indiuiduationibus potest abstrahi ratio communis, quam à non-vltimis, quia illæ etiam conueniunt in hoc, quod est esse vltimam rationem differendi, & esse indiuiduationes sub eadem genericâ ratione communi; ergo etiam ab illis potest abstrahi ratio communis. Deinde etiam à remanentibus potest abstrahi altera ratio communis, & sic in infinitum, quod omnino repugnat. Respondeo, in opinione de omnimodâ similitudine indiuiduorum non vrgeretur argumentum, quia in eâ conceptus communis æquè repræsentat vnâ ac aliâ indiuiduationem: neque ille conceptus contrahitur per alios conceptus inferiores differentiales, à quibus posset abstrahi ratio communis, sed tantum per conceptus claros distinguentes illa indiuidua, in quibus conceptibus sistit omnino ordo cognitionum; quia semel cognitâ clarâ distinctione indiuiduorum inter se, non potest intellectus vltiùs descendere ad quærendas eorum differentias, quia non sunt. Præterea respondeo, neque habere vim prædictam obiectionem in sententiâ constituyente indiuidua dissimilia, quia etiam in eâ sententiâ, abstractâ semel ratione conueniendi à differentiis, iam non potest rursus alia ratio conueniendi abstrahi, quia non est; solum enim manserat ibi ratio disconueniendi, seu differentie formaliter, à quibus (vt supra dixi) formaliter vt talibus non potest abstrahi ratio conueniendi. Vel, si velis, dic, rationem conueniendi, quæ manet in illis, esse eandem quæ abstracta fuerat: quia licet conuenientia præscindi possit à singularitatibus, non tamen è contrario singularitates à ratione conueniendi, sicut in communi sententiâ ratio entis non potest ita præscindi à differentiâ, vt semper non maneat in illâ. Ex quo fit vltiùs, vt si semel abstrahatur ab vltimis hæcceitatibus ratio indiuidui, non possit secundo ab illis abstrahi alia noua conueniendi ratio, à primâ diuersa; sed eadem possit semel atque iterum abstrahi, quia semper manet in indiuiduis: hoc autem nullum est inconueniens, quia intellectus potest, quoties voluerit, facere eiusmodi abstractiones; esset autem inconueniens, si ratio, quæ remaneret in indiuiduationibus, esset à primâ diuersa, quia tunc sequeretur, in indiuiduis esse infinitas rationes conueniendi, & consequenter infinitos gradus, quod omnino repugnat; nostra autem doctrina in præcisione non mutuâ entis facillè confirmatur, vt paulò antè dixi.

Tertiò obicitur: Si ratio indiuidui esset communis

M

munis

munis omnibus, hæc esset prædicatio mediata, *Petrus est homo*, quia mediet ratio individui humani inter hominem & Petrum. Respondeo, individuum humanum non esse inferius homini, sed illi æquale. quapropter dixi supra, prædicationem individui esse partim specificam, & partim propriam, ideoque non constituere diuersum prædicabile à quinque Prædicabilibus, quia non fit per modum vnius, sicut etiam supra diximus de prædicatione definitionis.

SVBSECTIO TERTIA.

De Individuo secundo-intentionaliter.

62 INDIVIDVVM secundo-intentionaliter, id est, secundum id quod habet per intellectum, definitur à Porphyrio, esse id quod de vno tantum prædicatur, seu id quod subiicitur speciei. Circa utramque definitionem aduerte (quod & Subsectione 1. notavi) non definitur individuum vt Vniuersale, sed solum prout est quædam ratio singularis vltimò diuersa ab aliis, & incommunicabilis, v. g. Petrus & Paulus, prout talis; quia vt sic, sicut Petrus non potest prædicari nisi de Petro, ita individuum nisi de vno tantum prædicari potest: neque tamen inde sequitur, esse prædicationem identicam prædicationem individui, quia, licet sit idem à parte rei, Petrus & tale individuum, seu *hic homo*, diuerso tamen modo explicatur per vnam vocem, quam per aliam, quod sufficit, vt prædicatio non sit identica. Vnde bene Hurtadus §. 55. ostendit Primò, de Individuo directè eius definitionem prædicari: quia omnis definitio de definito directissimè prædicatur, quod nec puto à Toletò & aliis, qui individuum de nullo nisi identicè prædicari arbitrantur, negatum iri. Secundò, rectè prædicari, *Petrus per se est Petrus*, quia *per se* facit diuersitatem ex parte prædicati sufficientem, vt non sit prædicatio identica. Tertio, etiam quando Petrus est confusè cognitus, posse postea directè demonstrari, dicendo, *hic homo est Petrus*, sicut *hic est Rex*. Hi sunt modi, quibus directè potest Individuum prædicari. Quod si Aristoteles aliquando docuisse videtur, individuum de nullo prædicari posse, intelligendus est cum Conimbricensibus cap. de Specie, quæst. 3. artic. 2. solum locutus de prædicatione vniuersali; quia, vt diximus, individuum in hac acceptione non est Vniuersale.

63 Circa secundam definitionem, scilicet esse id quod subiicitur speciei. Aduerte primò, debere intelligi immediatè; quia mediatè etiam subiicitur generi. Deinde aduerte, in hoc differre speciem subiicibilem ab Individuo, quod illa subiicitur immediatè generi, hoc verò immediatè speciei. Denique aduerte, sicuti à parte rei non datur Vniuersale formaliter, sed fundamentaliter, ita nec dari Individuum formaliter, prout hic definitur: quia si à parte rei non datur formaliter species, nec poterit dari formaliter individuum illi subiiciens formaliter, vt de se satis constat.

Rogabis, quo actu constituatur individuum formaliter. Respondeo, iuxta dicta supra de Specie, individuum, si consideretur formaliter vt non prædicabile nisi de vno tantum, constitui per illum actum, quo explicite cognoscitur, vt in

vno tantum existens; si verò consideretur vt subiicibile, fieri formaliter per actum, quo ab ipso abstrahitur ratio specifica: quia per illum actum species constituitur vt superior respectu individui, & per actum clarum, quo de vno tantum redditur prædicabile, quia idem est speciem esse superiorem respectu individui formaliter, & individuum esse inferius speciei, seu illi subiicibile. Ergo per actum, quo species illi fit superius, & ipsum fit de vno prædicabile, fit subiectum speciei.

SVBSECTIO QVARTA.

De Individuo vago, & an sit Vniuersale.

64 PRO complemento huius Disputationis de Individuo, restat de Individuo vago breuiter disputare. Definitur à nonnullis, esse quoddam individuum incertum & indeterminatum, quod designari non potest. Vt in hac, *aliquis equus requiritur ad equitandum*, quia non est designabilis aliquis qui determinatè requiratur, iuxta dicta in Summulis. Non placet hæc definitio, quia quando dico, *aliquis homo canit*, nò *aliquis homo* est individuum vagum, & tamen potest aliquis, in quo verificetur, designari: quia illa propositio in aliquo determinatè verificatur. Melius ergo definitur esse *individuum incertum & indeterminatum*, id est, quoad significationem: quia ex vi modi significandi non magis hoc quam illud denotatur, explicaturque per terminum *aliquis*, vel per particulam disiunctiuam inter terminos determinatos, vt *Petrus* vel *Ioannes*. Ex quo constat, à parte rei non dari Individuum vagum, quia quæ à parte rei existunt, determinatè existunt, Petrus scilicet, Paulus, &c.

Quod si obiecias, A parte rei non existit aliquid quod non sit determinatum; ergo dicere, quod à parte rei existit Petrus, vel Franciscus, erit falsum, quia non conformatur cum eo quod est à parte rei: respondeo, aliud esse per propositionem constitui Individuum vagum, aliud verò ipsum Individuum esse affirmatum per illam propositionem. Primum est verum: quia eo ipso, quod ego affirmem aliquid disiunctiuè, ipsa obiecta, quæ à parte rei sunt determinata, constituentur seu denominantur in ratione *indeterminati Individui* extrinsecè ab actu intellectus; sicut de Vniuersali diximus, obiecta, quæ à parte rei sunt plura, extrinsecè constitui vnum ab actu intellectus confuso terminato ad illa. Secundum verò falsum est: quia quando ego dico, *Petrus vel Ioannes currit*, non affirmo Individuum vagum currere, vnde non habeo pro obiecto Individuum vagum; quare non est necesse, vt propositio sit vera, vt Individuum vagum currat, sed sufficit, si vel Antonius vel Ioannes, qui sunt obiectum illis propositionis, currant. Quod si affirmarem, Individuum vagum existit à parte rei, iam illa propositio esset falsa, quia haberet pro obiecto affirmato Individuum vagum, quod verè non datur à parte rei; & hoc solum probat obiectio.

Obserua, duplicem esse disunctionem: aliam *confusam*, *claram* aliam. Prima est, quando ex ignorantia non scit quis discernere inter vnum & aliud: vt quando de homine, quem à longè video,

video, non possum affirmare determinatè illum esse Petrum, quia non novi illum perfectè. hæc disunctio omnino repugnat Deo, in quem nulla cadit ignorantia aut confusio. Disunctio clara est illa, quæ licet perfectissimè cognoscat obiecta, quia tamen ipsa obiecta indeterminatè ad aliquid requiruntur, de illis affirmat indeterminatè & disunctivè, ad aliquid requiri: quæ disunctio non repugnat Deo. In quo dissentio à nonnullis recentioribus, qui non distinguunt inter hos duos modos Individui vagi, absolute putant, repugnare intellectui diuino Individuum vagum, non verò voluntati diuinæ, quæ pro sua libertate ex duobus obiectis æquè bonis potest non magis hoc quàm illud velle. Sed ex hoc ipso eos redarguo: si enim voluntas diuina potest præcipere sub disunctione offerri sibi par turturum, aut duos pullos columbarum v. g. ergo intellectus diuinus cognoscit, ad non peccandum contra hoc præceptum, requiri vel oblationem par turturum, vel oblationem duorum pullo- rum columbarum. Idem est in omnibus aliis præceptis, v. g. ad non peccandum contra præceptum de Sacro, requiritur hæc vel illa audicio.

Alij probant hanc nostram conclusionem, quia Deus habet hunc actum, *hic vel ille equus requiritur ad equitandum*: si enim diceret, *hic determinatè requiritur*, propositio esset falsa; ergo Deus habet actum disunctiuum. Non vrget hoc argumentum; quia Deus non dicit, *ad equitan-*

dum ut sic requiritur hic vel ille equus; sed, *ad equitandum tali modo talis est equus necessarius, ad equitandum alio diuerso ille alius diuersus*: vbi nihil Deus disunctivè cognoscit. Ideo ego supra posui argumentum in re singulari & determinatà, v. g. ad non peccandum requiritur hæc vel illa audicio Sacri: ibi enim carentia peccati eadem est, siue hæc Missa siue illa audiat. Etiam amplius vrgeo: In hoc igne cum hac duratione, de quo cognoscit Deus, ut hic & nunc existat iste ignis, non requirit hanc potius actionem quàm illam: item Deus cognoscit se posse producere Petrum vel cum hoc vbi, vel cum alio diuerso numero, & pro suo libito eligit potius hoc quàm illud; ergo Deus cognoscit disunctivè plura obiecta. Ratio à priori est, quia ad aliquam rem determinatam aliquando requiruntur indeterminatæ causæ, aut indeterminatæ actiones hæc vel illa; quo casu Deus non potest nisi disunctivè affirmare, *hæc existentia Petri requirit hanc vel illam actionem*: facit ergo Individuum vagum, non quidem confusum, sed potius omnino clarum, ut dictum est.

Circa prædicationem Individui vagi, utrùm sit Vniuersalis, non sunt in præsentia repetenda quæ diximus Disputatione v. 1. à numero 22. vbi contra recentiores ostendimus, actum disunctiuum ut talem formaliter non esse Vniuersalem, quia distinguit inter sua obiecta: vnde concluditur, Individuum vagum formaliter non esse Vniuersale.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Differentiâ, Proprio & Accidente.

SECTIO I.

De Differentiâ.

Est triplex, communis, propria, & propriissima. Communis est idem cum Accidenti: propria idem est ac Proprium, quæ sunt duo Prædicabilia de quibus Sectione 2. & 3. dicemus: propriissima verò ea est, quæ constituit hoc tertium Prædicabile, de quo in hac Sectione.

SUBSECTIO PRIMA.

De Differentiâ, ut diuisivâ generis.

DIFFERENTIA ut prædicabilis, ut diuisiva generis, & ut constitutiva speciei, ad Logicum pertinet; sicut species & ut subiicibilis, & ut prædicabilis ad eundem spectat.

Aduerto Primò, nonnullos hic docere, in hoc inter se differre Distinctionem & Differentiam, quòd illa solum dicit pluralitatem, hæc verò inæqualitatem. Sed & supra hoc reieci, & iam clariùs reicio: quia Personæ diuinæ verè differunt inter se, & tamè non sunt inæquales; ergo Differentia non consistit in inæqualitate. Dicendum ergo, eam consistere in dissimilitudine, siue detur æqualitas, siue non.

Aduerto Secundò, Differentiam posse triplicem rationem fortiri, vel *diuisivâ*, vel *constitutivâ*, vel *prædicabilis*. Rationale v. g. quatenus diuidit animal à bruto, est *diuisivâ*; quatenus constituit hominem ut pars illius, est *constitutivâ*; quatenus prædicatur de Petro, Paulo, Francisco, &c. est *prædicabilis*. Duæ primæ rationes sunt connexæ inter se: neque enim potest esse Differentia generis, quin sit constitutiva speciei; quia species constituitur ex genere & Differentiâ diuidente ipsum genus. Tertia verò ratio, scilicet prædicabilis, non est annexa essentialiter Differentiæ ut constitutivæ speciei, & diuisivæ generis: quia potest aliqua esse Differentia, quæ non sit prædicabilis vniuersaliter; illa scilicet quæ constituit speciem merè subiicibilem, ut in diuinis ratio personæ, filiatio, paternitas, &c. iuxta dicta supra Disputat. vii. num. 41.

Differentia *diuisivâ* generis definitur, *Est ea quæ genus diuiditur in suas species*. Differentia enim se habet ad modum formæ substantialis, quæ materiam primam, de se indifferentem & incompletam, determinat ad esse hominis aut leonis; determinat enim genus de se indifferens ad hanc vel ad illam speciem; sicut materia prima, si coniungatur cum animâ rationali, constituit hominem; si cum equinâ, equum: ita animal, si coniungatur cum rationali, constituit hominem; si cum hinnibili, equum. Quapropter genus comparatur materiæ, Differentia verò formæ.

M 2

De